

Motheo Onderwysdistrik

Afrikaans Huistaal Vraestel 2 Junie 2017

PUNTE: 80

TYD: 2½ uur

Hierdie vraestel bestaan uit 25 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Lees die volgende instruksies noukeurig deur voordat jy die vraestel beantwoord.
2. Moenie probeer om die hele vraestel deur te lees nie. Raadpleeg die inhoudsopgawe op bladsy 4 en merk die vraagnommers van die letterkundetekste wat jy bestudeer het. Lees daarna die vrae oor die tekste wat jy gedoen het en kies die soort vraag wat jy wil beantwoord.

3. Die vraestel bestaan uit DRIE afdelings:

AFDELING A: Gedigte (30)

AFDELING B: Roman (25)

AFDELING C: Drama (25)

4. Beantwoord VYF vrae in totaal: DRIE in AFDELING A, EEN in AFDELING B en EEN in AFDELING C.

AFDELING A: GEDIGTE

Gesiene gedigte – Beantwoord TWEE vrae.

Ongesiene gedig – Beantwoord die VERPLIGTE vraag.

AFDELING B: ROMAN

Beantwoord EEN vraag.

AFDELING C: DRAMA

Beantwoord EEN vraag.

5. **KEUSE VAN VRAE BY AFDELING B (ROMAN) EN AFDELING C (DRAMA)**

- Beantwoord SLEGS die vrae oor die roman en drama wat jy bestudeer het.
- Beantwoord EEN OPSTELVRAAG en EEN KONTEKSTUELE VRAAG. As jy die opstelvraag in AFDELING B beantwoord, moet jy die kontekstuele vraag in AFDELING C beantwoord. As jy die kontekstuele vraag in AFDELING B beantwoord, moet jy die opstelvraag in AFDELING C beantwoord. Gebruik die kontrolelys om jou te help.

6. **LENGTE VAN ANTWOORDE**

- Die lengte van die opstel vir die gedig is 250–300 woorde.
- Die lengte van die opstel vir die roman en drama is 400–450 woorde elk.
- Die lengte van die antwoorde van die kontekstuele vrae word bepaal deur die puntetoekenning van elke vraag. Beantwoord jou vrae bondig en relevant.

7. Volg die opdragte aan die begin van elke afdeling noukeurig.

8. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik is.

9. Beantwoord ELKE afdeling op 'n NUWE bladsy.
10. Voorgestelde tydsindeling:
AFDELING A: ongeveer 40 minute
AFDELING B: ongeveer 55 minute
AFDELING C: ongeveer 55 minute
11. Skryf netjies en leesbaar.

INHOUDSOPGAWE**AFDELING A: GEDIGTE****Voorgeskrewe gedigte: Beantwoord ENIGE TWEE vrae.**

VRAAGNOMMER	VRAAG	PUNTE	BLADSY
1. "Versagte omstandighede"	Opstelvraag	10	6
2. "Vincent van Gogh"	Kontekstuele vraag	10	7
3. "'n brief van hulle vakansie"	Kontekstuele vraag	10	8
4. "oupa Thomas Daniel Granfield"	Kontekstuele vraag	10	9

EN**Ongesiene gedig: Verpligtend**

5. "Inversie"	Kontekstuele vraag	10	11
---------------	--------------------	----	----

AFDELING B: ROMAN**Beantwoord EEN vraag.***

6. <i>Die kwart-voor-sewe-lilie</i>	Opstelvraag	25	12
7. <i>Die kwart-voor-sewe-lilie</i>	Kontekstuele vraag	25	12
8. <i>Manaka Plek van die Horings</i>	Opstelvraag	25	15
9. <i>Manaka Plek van die Horings</i>	Kontekstuele vraag	25	15
10. <i>Vatmaar</i>	Opstelvraag	25	17
11. <i>Vatmaar</i>	Kontekstuele vraag	25	17
12. <i>Onderwêreld</i>	Opstelvraag	25	
13. <i>Onderwêreld</i>	Kontekstuele vraag	25	

AFDELING C: DRAMA**Beantwoord EEN vraag.***

14. <i>Krismis van Map Jacobs</i>	Opstelvraag	25	19
15. <i>Krismis van Map Jacobs</i>	Kontekstuele vraag	25	19
16. <i>Mis</i>	Opstelvraag	25	22
17. <i>Mis</i>	Kontekstuele vraag	25	22

***LET WEL:** Beantwoord EEN OPSTELVRAAG en EEN KONTEKSTUELE VRAAG uit AFDELING B en AFDELING C onderskeidelik.

KONTROLELYS

Gebruik die kontrolelys hieronder om te kontroleer of jy die korrekte getal vrae beantwoord het.

AFDELING	VRAAG-NOMMER	GETAL VRAE BEANTWOORD	MERK (✓)
A: Gedigte (Voorgeskrewe gedigte)	1–4	2	
A: Gedigte (Ongesiene gedig)	5	1	
B: Roman (Opstel of kontekstueel)	6–11	1	
C: Drama (Opstel of kontekstueel)	12–15	1	
LET WEL: Beantwoord EEN OPSTELVRAAG en EEN KONTEKSTUELE VRAAG uit AFDELING B en AFDELING C onderskeidelik.			

AFDELING A: GEDIGTE**VOORGESKREWE GEDIGTE**

Beantwoord ENIGE TWEE vrae.

VRAAG 1: OPSTELVRAAG

Lees die gedig hieronder en beantwoord dan die vraag wat volg.

Versagende omstandighede - Peter Snyders	
1	Oe Here, ek hoor dis soe wonnelik
2	innie hiemel,
3	maa Here, vergiewe,
4	die hiemel issie my soort liewe,
5	ek hou van sing en harpmusiek
6	maa ek sal lugsiek kry as ek moet vlieg.
7	En Here, dit sal hel vi my wies
8	om met niks-doen myself elke dag te vervies;
9	en sover dit die goudstrate
10	en pearly-gates betref,
11	wat baat dit?
12	Klip en teer is veels meer werd.
13	Maa Here, hou my baas aseblief tog daa
14	want waa hy nie kan exploit nie
15	is hy tog te naar;
16	en hou hom dop want sonner om te aarsel
17	sal hy stilletjies, agteraf, die engeltjies martel.
18	Ja, Here, ekket my foutjies oek
19	en waar amil perfek is
20	sal ek heeldag vloek,
21	want volle perfection en contentment
22	sal my torture tot binne-in my fonnement.
23	En dan boenop hoor ek
24	seks is yt –
25	soe stuur my aire hel toe
26	of waar ek my talent kan gebryk.
27	En as ek te goed is
28	om gebraai te word
29	laat my liefste trug kom, Lord
30	as kunstenaar na 'n land
31	in 'n historiese tyd –
32	soes Suid-Afrika,
33	waar ek kan teer
34	op 'n tesamebeleid.

35 En tussen die revolutions
 36 (hou my aanie underdog se kant)
 37 sorg dat ek by Florrie
 38 (vroeër mevrou Soetwater)
 39 voorit te laat is, beland.

40 Laat my dan liever hier
 41 oppie aarde ly
 42 as om vir iewag in u
 43 grafstienhiemel te bly.

[Uit: 'n Waarskynlike mens 1992]

In hierdie gedig voer die spreker redes aan waarom hy nie hemel toe wil gaan nie.

Bespreek hierdie stelling in 'n opstel van 250–300 woorde.

[10]

VRAAG 2: KONTEKSTUELE VRAAG

Lees die gedig hieronder en beantwoord dan die vrae wat volg.

Vincent van Gogh – DJ Opperman

1 Jy het as 'n miskende
 2 heilige vergeefs geveg teen die ellende
 3 en die onreg in die krotte van die myn,
 4 in agterbuurtes en op landerye; slegs die pyn
 5 en skriklike stryd van God
 6 leer ken, wat mens en boom verknot
 7 in Sy kramptrekke; maar eers toe jy die koringgerwe
 8 in aanbidding van die son kon verwe,
 9 boere, wasvrouens en gepynigde gesigte,
 10 die kantelende landskap in die snelle ligte
 11 geel en groen en blou – alles met koorsige gevlek
 12 tot branding van die skone kon verwek,
 13 toe is Sy hartstog eers in jou volbring
 14 soos groen sipresse tot 'n vlam verwring.

[Uit: versamelde poësie 1987]

- 2.1 Wie is die aangesprokene in hierdie gedig? (1)
- 2.2 Watter twee opeenvolgende woorde in versreël 1-3 dui aan dat Van Gogh nie as prediker erkenning geniet het nie? Watter verstegniese middel beklemtoon die twee opeenvolgende woorde? (2)
- 2.3 Wat wil die spreker met die woorde “koorsige gevlek” in versreël 11 sê oor die wyse waarop Van Gogh geskilder het. (1)
- 2.4 Watter beeldspraak kom in versreël 14 voor? Waarom is die beeldspraak dubbel van aard en dui aan hoe dit met “kantelende landskap” in versreël 10 verband hou. (3)
- 2.5 Waarom kan ons sê dat versreël 13 die tema ondersteun? (1)

- 2.6 Het jy as leser simpatie met Van Gogh? Motiveer jou antwoord met TWEE redes uit die gedig.

(2)
[10]

VRAAG 3: KONTEKSTUELE VRAAG

Lees die gedig hieronder en beantwoord dan die vrae wat volg.

'n brief van hulle vakansie – Breyten Breytenbach

vir oubaas:

- 1 Noudat ek uitgeswel van lyf is kan ek treur
2 oor die eelte van my vader, die lugoë van my ma,
3 die skamel offerandes van hulle gebede as hulle my
4 op die knieë van hulle Gij Here God lê;
- 5 noudat ek agter 'n baard kou kan ek huil
6 as hulle snags my naam fluister met die ruite
7 donker knippende oë in die wind, oor die visolie
8 vir my griep, die ingelegde perskes (albertas) op die rak
- 9 In sy sestigste jaar swem my pa in Stilbaai se see
10 en stap myle ver oor die sand met sy reguit bene
11 in 'n kortbroek en speel krieket op die duine
12 en eet alikruikels in die Sea View-losieshuis
- 13 want hys 'n bokser dokter boer
14 'n kaptein en 'n held 'n indoena tussen grysaards –
15 En as die reën soos 'n gesluerde bruid oor die see kom
16 word die lieflinghond (Trixie) lam;
- 17 drie dae veg die veearts en buig dan die knie
18 en hulle dra die lyk terug na Kafferskuilsrivier
19 die plaas van hulle jong liefde en plant die saad
20 'n soenoffer in die diep grond se skoot
- 21 want nou is hulle minnaars
22 stil bome in die najaar met die wind
23 strelende drome in die tak
24 onder komete leeftye lang wêrelde
- 25 My ooms sterf soos kapok in die son
26 hartaanval beroerte kanker en tering
27 en my pa word stiller en meer verskriklik
28 van dop tot dop
- 29 Hier waar die harde winters en nat somers
30 my lyf ongenaakbaar skil, treur ek oor
31 die soet hart van my moeder
32 my pa se stil en bitter krag

[Uit: die ysterkoei moet sweet 1964]

- 3.1 Watter rol speel die subtitel ten opsigte van die spreker se verhouding met sy pa? (1)
- 3.2 Hoe sluit versreël 1 en versreël 5 bymekaar aan ten opsigte van die spreker se ouderdom en watter afleiding maak jy uit die feit dat beide reëls met “noudat” begin? (2)
- 3.3 Wat is die verband tussen versreël 9 en die titel van die gedig. (1)
- 3.4 Watter konnotatiewe betekenis kan aan die woord “Stilbaai” in versreël 9 gegee word? Sou jy sê dat die metafoor in versreël 22 effektief gebruik word. Motiveer jou antwoord en sê ook wat die verband tussen die woord “Stilbaai” en versreël 22 is. (3)
- 3.5 Watter stemming heers in versreëls 25-28? (1)
- 3.6 Herlees versreëls 31-32

Sou jy sê dat die eienskappe van ’n ma en pa wat hier genoem word op alle ouers van toepassing kan wees. Motiveer jou antwoord deur na die gedig te verwys.

(1)
[10]

VRAAG 4: KONTEKSTUELE VRAAG

Lees die gedig hieronder en beantwoord dan die vrae wat volg.

oupa Thomas Daniel Granfield – Ronelda Kamfer	
1	
1	dis vandag my oupa Thomas
2	se verjaardag
3	dit sou gewees
4	het
5	hy is dood
6	toe ek in matriek was
7	dit is al wat ek regtig van
8	matriek kan onthou
9	die oggend toe die telefoon lui
10	het my ma nie kom sê nie
11	sy en my pa het opgestaan
12	en is weg hospitaal toe
13	al die grootmense my oupa se kinders en hulle
14	mans en vrouens is hospitaal toe
15	ek wou saamgaan
16	ek wou net my oupa
17	belowe dat ek okay sou wees
18	dat ek eendag ’n boek gaan skryf
19	en hom nooit sal vergeet nie en
20	dat ek die liefste vir hom was

21 my ma het 'n paar uur later
 22 gebel om te sê dat ek vir my en my suster moet kos maak
 23 sy het niks gesê van my oupa nie
 24 haar woorde het soos vlermuise om my gevlieg

25 ek het gewag vir iets
 26 vir Pappa is dood
 27 of dis verby of hy's oorlede
 28 maar sy't aanhou praat oor kos
 29 toe ek haar uiteindelik stop en vra
 30 het die vlermuise aanhou vlieg

31 "ja, vroeg vi-oggend"

2.

32 die swaarste vir my was nie dat my oupa dood was nie
 33 maar
 34 dat die aarde aanhou draai het
 35 dat ek aanhou leef het
 36 dat alles wat verkeerd was nog steeds verkeerd is
 37 dat ek kon slaap en wakker word
 38 matriek slaag en aan 'n toekoms dink
 39 die ergste van alles was dat ek alles kon doen wat
 40 ek moes doen
 41 en al wat ek regtig wou doen was om te huil
 42 ek wou dae aaneen huil
 43 ek wou sy leeftyd uithuil
 44 ek wou huil vir wie hy was en vir wie hy kon wees
 45 ek wou huil oor die onregverdigheid
 46 en ek wou huil omdat hy regtig lief was vir my
 47 en omdat ek geweet het dat hy lief was vir my

[Uit: "grond/Santekraam"]

- 4.1 Wat het waarskynlik aanleiding gegee tot die skryf van hierdie gedig (1)
- 4.2 Herlees versreël 5 – 10
 Watter afleiding maak jy uit die versreëls? (1)
- 4.3 Waarom is strofe 5 ironies? (1)
- 4.4 Waarom is versreël 31 funksioneel en belangrik in die gedig. Watter afleiding kan jy maak oor die gebruik van die verstegniese middel? (3)
- 4.5 Noem TWEE redes hoekom die gebruik van hoofletters in die gedig geslaagd is? (2)
- 4.6 Lees deel 2 van die gedig, versreël 32 – 47.
 Dink jy die beskrywing wat die spreker hier gee, is funksioneel? Motiveer jou antwoord met TWEE redes. (2)

[10]

EN

ONGESIENE GEDIG (VERPLIGTEND)**VRAAG 5: KONTEKSTUELE VRAAG**

Lees die gedig hieronder en beantwoord dan die vrae wat volg.

Inversie – Susan Smith

1 Wat sou ons tog sonder ons Woollies doen
 2 lamenteer sy haar lot
 3 by beringde vriendinne
 4 en volvoer dan geoefen
 5 die voorstedelike gebod: fyn gebak
 6 aangebied op die beste servies, met silwer
 7 vergesel, geweerkaats in oker en glas. Sappige happies vertel
 8 oor nuwe vakansiehuise en reise
 9 en die kinders se buitemuurs en aai, die prys
 10 van patee, darem.

11 In Mdantsane Duncan Village en Ducats woon mense
 12 sonder huise sonder lig
 13 in duisende donker sinkkaais en houtshacks.
 14 In Nompumelelo se hospitaal
 15 is geen suurstof
 16 geen eetgerei: verpleërs voer pasiënte
 17 klontjies kos bymekaargeknyp
 18 per hand gedeponeer in wagtende monde
 19 soos kwylyende babavoëltjies in 'n nes.
 20 In die skemer agtererf-kamertjie
 21 sit 'n vrou op 'n afgeleefde stoel
 22 sorgvuldig koerantpapier in patroontjies en skerf
 23 vir rakke tuis.

24 Soos ons is,
 25 So is ons.

[Uit: *Nuwe Stemme 1, 1997*]

- 5.1 Wie is in die eerste strofe aan die woord? (1)
- 5.2 Hoe voldoen die spreker aan die “voorstedelike gebod” waarvan daar in versreël 5 sprake is? (1)
- 5.3 Skryf die figuurlike betekenis van die woorde “Sappige happies” in versreël 7 neer. (1)
- 5.4 Die inhoud in versreël 5–6 kontrasteer met die inhoud in versreël 16–17.
 Haal DRIE voorbeelde wat op kontras dui uit dié versreëls aan. (3)
- 5.5 Watter houding word onderskeidelik in versreël 1–10 én in versreël 11–23 opgewek? Hoe sluit versreël 24–25 by dié verskil in emosie aan? (3)

- 5.6 Stem jy saam dat hierdie gedig aktueel vir Suid-Afrika is? Motiveer jou antwoord.

(1)
[10]

TOTAAL AFDELING A: 30

AFDELING B: ROMAN

Beantwoord in hierdie afdeling SLEGS EEN vraag oor die roman wat jy bestudeer het.

***DIE KWART-VOOR-SEWE-LELIE* – Eleanor Baker**

Beantwoord ÓF VRAAG 6 (opstelvraag) ÓF VRAAG 7 (kontekstuele vraag).

VRAAG 6: *DIE KWART-VOOR-SEWE-LELIE* – OPSTELVRAAG

Iris se ouers en haar susters, Elsa en Kara, se verhoudings met hul lewensmaats beïnvloed Iris se siening van die huwelik.

Bespreek hierdie stelling in 'n opstel van 400–450 woorde.

[25]

VRAAG 7: *DIE KWART-VOOR-SEWE-LELIE* – KONTEKSTUELE VRAAG

Lees die uittreksels hieronder aandagtig deur en beantwoord die vrae wat volg.

TEKS A

1	“Elsa,” het sy streng gesê. “Wat draai julle so? Jou ma het my gestuur om
2	te kom kyk waar julle bly.” (Lank voor dit die aanbevole ding was om te doen,
3	het sy ons op ons name genoem. Toe ek haar eenkeer gevra het waarom my
4	maats se huishoudsters hulle “kleinmies” noem, het sy gesnork en gesê:
5	“’n Snotkind soos jy ‘kleinmies’ noem?” Ek kon nie stry nie, sy het ’n punt
6	gehad.)
7	“Ons kom,” het Elsa gesê en haar handsak gegryp.
8	“Wat van ’n kraletjie om die nek?” het Johanna gevra. “Of ’n ou serpie?”
9	“Dis te warm.”
10	Johanna het gesnuif en die string nagemaakte pèrels om haar eie nek
11	losgemaak en om Elsa se nek gehang. “Something borrowed, something
12	blue ...”
13	“Vergeet dit,” het ek gesê. “Dis soliede wit katoen daaronder.”
14	“Julle’s almal laf,” het Elsa gesê en lipstiffie aangesmeer. “Daardie ou
15	rympie geld net vir die bruid. Vir die trouery self, bedoel ek.” Maar sy het die
16	pèrels aangehou en die deur oopgemaak.
17	“Sorg net dat jy dit terugbring,” het Johanna gesê. “Dis my enigste
18	blinkding.”
19	Natuurlik het ek die ruiker gevang al het Kara, wat ’n beter netbalspeel-
20	ster was as ek, my byna onderstebo gesprong. Almal het die verwagte
21	opmerkings gemaak al kon ek sien Kara reken ek staan nie ’n kat se kans om
22	voor haar te trou nie. Ek was geneig om met haar saam te stem; sy was ouer
23	en mooier en tot ek ’n Eduard, St. John of Richard raakloop, was ek nie van
24	plan dat enige Riekie of Hannes my in katoenonderklere kansel toe sleep nie.

- 7.1 Wat is die geleentheid waarvoor Johanna die susters kom roep? (1)
- 7.2 Iris is die verteller in die verhaal.
Watter beperking plaas dit op die leser se siening van die gebeure? (1)
- 7.3 Die gebruik van die aanspreekvorm “kleinmies” (reël 4) dui op die politieke tydperk waarteen die inhoud afspeel.
Watter politieke tydperk is hier ter sprake? (1)
- 7.4 Herlees reël 3–6.
Hoe verbreek Johanna die stereotipering van huishulpe in TEKS A? Gee TWEE voorbeelde uit die roman van haar rol as plaasvervanger-ma vir die drie susters. (3)
- 7.5 Wat lei die leser uit die teks én die res van die roman af omtrent Johanna se verhouding met Iris en haar familie? (1)
- 7.6 Waarom is Iris ontsteld oor Elsa se houding ten opsigte van ’n troue? Noem die ironie in haar ontsteltenis daaroor in die lig van haar eie troue. (2)
- 7.7 Wat impliseer Iris as sy na ’n Eduard, St. John of Richard verwys? Hoe verskil Iris se siening van die huwelik met dié van Elsa én Kara? Hoe verander dr. Anders se egskeiding Iris se siening van die huwelik? (4)

EN

TEKS B

1	“Waar’s jou boyfriend?”
2	“Jy weet ek het nie een nie.”
3	Sy het haar oë opgeslaan dat ek net twee wit sirkels in haar bruin gesig
4	kon sien. “Keer my as ek dit verkeerd het,” het sy teatraal aangekondig.
5	“Jy gaan alleen na die paartie?”
6	“Ja.”
7	“Wat het van die Riekie-man geword?”
8	Ek het my tjalie om my skouers geknoop. (Ek was daarin toegedraai toe
9	ek gedoop is en was verknog aan die ding.) “Herder, Johanna, ek het hom
10	twee jaar laas gesien.”
11	“Dan’s dit hoog tyd jy kry ’n ander een.”
12	Profetiese woorde.
13	Toe ek ná die partytjie deur die donker, besadigde strate huis toe ry, het
14	ek my verwonder dat ek my maagdelikheid so vinnig, so maklik en so
15	ondeurdag aan Peter afgegee het. En dit bloot omdat sy fisionomie en naam
16	my aan iemand anders herinner het.
17	Ek het byna die posbus op die hoek naby ons huis omgery, so ingedagte
18	was ek.
19	My pa het my leer bestuur. Oorspronklik. Sy bevele het bestaan uit kortaf:
20	“Nee, só,” of nog korter: “Oppas!” Ná ek die motor in trurat gesit het sonder
21	om eers die koppelaar te trap, het hy ’n bestuurskool gebel en vir my
22	’n afspraak gemaak.
23	Ek moes my instrukteur in die middestad ontmoet en toe ek by hom kom,

24	het hy reeds gaperig in die motor gesit en wag.
25	“Kan jy bestuur?” het hy my gevra ná ons gegroet het.
26	“Nee.”
27	“Klim in,” het hy beduie.

- 7.8 Hoe het Iris en Kara onderskeidelik gereageer op Elsa se swangerskap? (2)
- 7.9 Waarna verwys die woorde in reël 12? Dink jy dié insident het uiteindelik tot Iris se blomtyd gelei? Motiveer jou antwoord met TWEE redes uit die roman. (3)
- 7.10 Die aand van hul ontmoeting beïndruk Peter Iris met sy kennis van die betekenis van haar naam.
- Noem die betekenis van haar naam wat Iris verbaas het. Motiveer met TWEE redes waarom hierdie betekenis van haar naam nie vir Iris op haarself van toepassing is nie. (3)
- 7.11 Herlees reël 13–16.
- Benoem die konflik wat Iris ervaar en verwoord die aard van die konflik. (2)
- 7.12 Herlees reël 22–23 (TEKS A) en reël 7 (TEKS B).
- Wat was Riekie se rol in die intrige van TEKS A en hoekom was hy nie meer haar “boyfriend” in TEKS B nie? (2)

[25]

MANAKA PLEK VAN DIE HORINGS – Pieter Pieterse

Beantwoord ÓF VRAAG 8 (opstelvraag) ÓF VRAAG 9 (kontekstuele vraag).

VRAAG 8: MANAKA PLEK VAN DIE HORINGS – OPSTELVRAAG

Ouma Essie se uitlewing van Christenskap beïnvloed Baas se siening en uitlewing van Christenskap.

Bespreek hierdie stelling in ’n opstel van 400–450 woorde.

[25]

VRAAG 9: MANAKA PLEK VAN DIE HORINGS – KONTEKSTUELE VRAAG

Lees die uittreksels hieronder aandagtig deur en beantwoord die vrae wat volg.

TEKS C

1	“Lyk my jy weet ook van alles, Riekert. Ek is nuuskierig. Wat weet jy nog
2	van my?” Baas leun teen die bakkie.
3	“Moenie my verkeerd verstaan nie, Baas. Ek probeer glad nie insinueer dat
4	jy finansiële probleme het nie. Ek sê net as jy my dalk eendag nodig kry, vra
5	maar daar by Kubu Lodge. Hulle sal weet waar ek is. En, soos ek gesê het, ek
6	betaal goeie pryse. Jy lê hier teen Angola, man. Noudat ou Savimbi se
7	Unitatjies honger word, kom hierdie klippies by die honderde oor die grens. Dis
8	makliker as maroelas optel.”
9	“Nog iets?” vra Baas, sy een arm op die oop deur, die ander arm op die
10	Land Rover se dak.
11	“Jy laat my skoon vasgekeer voel, ou maat.” Riekert stryk met sy plat hand
12	oor sy kop. “Lyk my jy en hierdie hond van jou is ewe wantrouig. Moet nou nie

13 koppig wees nie, man. Hierdie rivier is nie elke ou se maat nie. En die Zambezi
 14 Joy is gedaan. Jy mors jou tyd. Sy sal nooit weer water toe gaan nie. Dink
 15 mooi: Hierdie soort klippies is dalk net wat jy nodig het om 'n nuwe begin te
 16 maak. Ons weet almal jy wil 'n toerbesigheid begin. In jou kop lyk dit miskien
 17 na 'n wenner, maar op die ou end loop jy met 'n bondeltjie op jou rug uit
 18 Barotseland weg.”
 19 “Of ek sit met 'n splinternuwe boot met 'n splinternuwe naam,” glimlag
 20 Baas.
 21 “Geheimsinnig oor die nuwe naam?”

- 9.1 Hoekom is Riekert se teenwoordigheid op Manaka onwelkom? (1)
- 9.2 Riekert verwys in reël 4 na Baas se “finansiële probleme”.
 Gee redes vir hierdie “probleme”. Wat was die uiteindelijke gevolg vir Baas as
 jy die tema van omgee/Ubuntu/mededeelsaamheid in gedagte hou? (3)
- 9.3 Herlees reël 3–11.
 Van watter karaktereienskap van Baas is Riekert bewus? Hoe ondersteun
 Grace se siening van Baas dié karaktereienskap? Dink jy Baas se reaksie op
 Riekert se voorstel is realisties? Motiveer jou antwoord uit die roman. (3)
- 9.4 Hoekom is Baas “wantrouig” teenoor Riekert en hoe loop Riekert se
 plannetjies op Manaka uiteindelik skeef? (2)
- 9.5 Herlees die onderstreepte sin in reël 16.
 Hoekom wou Baas 'n toerbesigheid begin? Slaag Baas in sy doel? Motiveer
 jou antwoord uit die roman. (2)
- 9.6 Wat is die boot se nuwe naam? (1)
- 9.7 Motiveer waarom die latere antwoord wat Riekert self op sy vraag in reël 21
 gee, ongeregverdig is. (1)

EN

TEKS D

1 Baas loop in die aandskemering in die voetpad langs teen die rivier af. Die
 2 nuwe hondjie byt sy voete. Sy ander honde is ook by. By die kameeldoring
 3 wat die olifante omgestoot het en wat weer begin groei het, gaan sit hy op die
 4 skuins stam.
 5 Laat in die nag loop hy terug om op sy slaapsak onder die worsboom te
 6 gaan slaap.
 7 Toe dit lig word, kom Grace van Mubuyu af om hom te kom help. Hulle
 8 maak die bankies klaar.
 9 Onderkant Manaka, waar die water oor die rotsbodem spring, is daar nie 'n
 10 plek om met 'n mukolo deur te gaan nie. In Grace se mukolo gaan hulle al in
 11 die stil water langs teen die rivier op na die sandbanke toe waar die stroom
 12 rustiger is. Sy bring hulle veilig aan die oorkant.
 13 “As 'n mens oor iemand anders huil, dan huil jy eintlik oor jouself,” sê Baas
 14 ingedagte.
 15 “Dit is hoe dit is, meneer Baas. 'n Bietjie van my huil is ook oor myself.”
 16 Hulle sleep die mukolo tussen die riete in tot op hoër grond.
 17 “Jy moenie weer vir my 'meneer' Baas sê nie,” sê hy.
 18 “Dit is hoe die gewoonte hier rond is. Ek sal nie weet hoe anders om te

19	praat nie.”
20	“Sê net 'Baas'. Dit is wat my naam is.”
21	“Ja, Baas,” sê Grace.
22	Hulle loop agter mekaar in 'n olifantpad teen die rivier af om na die boot
23	wat in 'n baie ou kanaal vasgespoel het te gaan soek.

- 9.8 Wat impliseer die uitgroei van die kameeldoring in reël 2–4? Watter latere handeling van Baas en Grace sluit hierby aan? (2)
- 9.9 Wat het met die vorige houtbankies onder die worsboom gebeur? Hoe dra die houtbankies later tot konflik tussen Baas en Nanna by? (2)
- 9.10 Baas en Grace maak die “bankies” onder die worsboom “klaar” (reël 8).
Watter boodskap/suggesie lê opgesluit in die voltooiing van die “bankies”?
Hoe het Whitey en Grace onderskeidelik tot hierdie optrede van Baas bygedra? (3)
- 9.11 Baas sê ingedagte dieselfde woorde (reël 13–14) wat Grace vroeër gebruik het.
Hoe het Riekert (TEKS C) én Baas bygedra tot Grace se “huil oor haarself”?
Gee TWEE redes waarom jy met Grace oor hierdie “huil” kan simpatiseer. (4)
- 9.12 Lees die beskrywing in reël 22–23.
Dink jy die gebruik van 'n alomteenwoordige verteller in hierdie konteks is geslaagd? Motiveer jou antwoord. (1)

[25]

VATMAAR – AHM Scholtz

Beantwoord ÓF VRAAG 10 (opstelvraag) ÓF VRAAG 11 (kontekstuele vraag).

VRAAG 10: VATMAAR – OPSTELVRAAG

In *Vatmaar* hou die huwelike van oom Chai, mevrou Bosman, die Lewis-egpaar en die vriendskap van Ma Khumalo met Norman van der Westhuizen gevolge vir hierdie genoemde én ander karakters in.

Bespreek hierdie stelling in 'n opstel van 400–450 woorde.

[25]

VRAAG 11: VATMAAR – KONTEKSTUELE VRAAG

Lees die uittreksels hieronder deeglik deur en beantwoord dan die vrae wat volg.

TEKS E

1	Dit het die jong man rasend gemaak, maar dit het hom ook op 'n manier
2	gehelp want hy het nou net een gedagte in sy kop gehad: Ek moet gesond
3	word sodat ek na haar toe kan gaan. Om my hier te lê en verknies sal niks
4	help nie.
5	Hy het sy bene begin oefen en nie lank nie of hy kon na sy ouers se huis
6	toe gaan. Hy het dadelik sy baas gebel en gesê hy is reg om weer te begin
7	werk.
8	Kenneth, het Mister Burns gesê, take some extra time. I'll come to fetch
9	you in three weeks' time.
10	Sy ma het al klaar weer meisies begin uitnooi om by haar seun te kom

11 kuier. Hy is troubaar en hy kan sy vrou alles gee wat sy nodig het, het sy vir
 12 hulle gesê.
 13 Party was onderwyseresse en ander verpleegsters by die hospitaal op die
 14 dorp. Hy het hulle almal geken en hy het niks vir hulle omgee nie en ook
 15 nie hulle geselskap geniet nie.
 16 Na net meer as 'n week bel hy Mister Burns weer op. Kom haal my, sê hy
 17 vir hom, of ek vat Sondagaand se trein.
 18 Twee dae later hou Mister Burns voor Solomonstraat 18 stil. Mevrou
 19 Kleinhans was die eerste om hom te sien. Kom binne, Mister Burns, sê sy
 20 toe sy die deur vir hom oopmaak.
 21 Hy het gevra hoe dit met Kenneth gaan. O, dit sal nog 'n maand of twee
 22 wees voor hy die huis kan verlaat.

- 11.1 Waarom is Kenneth in reël 1 “rasend”? Watter aandeel het mevrou Bosman in die verbroekeling van Kenneth en Kaaitjie se verhouding gehad? (2)
- 11.2 Tant Wonnie vertel vir Mister Burns dat Kaaitjie aan 'n gebroke hart gesterf het.
 Is dié oorsaak van Kaaitjie se dood geloofwaardig? Motiveer jou antwoord deur na die roman te verwys. Hoe reageer Kenneth op haar dood? Hoe skakel die Vatmaar-gemeenskap se optrede met die tema van onbaatsugtige liefde? (3)
- 11.3 Hoekom baat Kenneth se deursettingsvermoë (in reël 5–6) hom uiteindelik nie? Gee 'n voorbeeld uit die roman waar Kenneth weer hierdie karakter-eienskap openbaar. (2)
- 11.4 Herlees reël 8–9.
 Motiveer Mister Burns se woorde en gee TWEE redes uit die roman vir die latere versuurde verhouding tussen Mister Burns en Kenneth. (3)
- 11.5 Hoekom tree Kenneth se ma in reël 10–12 só op? Dink jy haar optrede was regverdig? Motiveer jou antwoord. (2)
- 11.6 Waarom het Kenneth se pa begrip vir sy seun se behoefte om by Kaaitjie uit te kom? (1)

EN

TEKS F

1 God, my God, het hy nou op sy bicycle gesit en dink. Ek dank U dat U
 2 weer die liefde in my hart herstel het. Laat my tog hierdie meisie aanvaar
 3 soos sy is, dat ek haar nie sal probeer verander nie. Want sy is onskuldig en
 4 rein in denke en dade. Laat my tog nooit die oorsaak wees van enigiets wat
 5 haar sal seermaak nie. Sy is myne en ek behoort aan haar. En gee dat ons U
 6 in ons saamwees sal eer, my God.
 7 Voor sononder daardie middag het hy gesê: Suzan, ons moet die lamp by
 8 die kliniek gaan regmaak. Ek sal vir Heinrich dra, dan bring jy vir my die sak
 9 met die lampsakkies en die *Instructions*.
 10 Hulle is eers na Nurse-sister Gous. Ja, sê sy, ek het al gewonder wanneer
 11 julle twee kom want die mense sê daar moet 'n sakkie in die lamp kom en jy
 12 het nie vir my so iets gegee nie.
 13 Kenny tik met sy hand op sy sak. Hier is hulle, Suster.
 14 Toe hulle naby die kliniek kom, kyk die vroedvrou skierlik rond en sê: Ek

15	ruik rook, 'n groot veldvuur wat die Augustus-wind diékant toe waai.
16	Nooit het dit in haar kop opgekom dat dit die eerste gebou in die
17	geskiedenis van Vatmaar is wat besig is om in vlamme op te gaan nie.
18	By die kliniek vra Kenny: Hoe gaan dit hier, Suster?
19	Doodgoed, sê sy. Party mense kom sit sommer net hier op die bankies en
20	vergeet van die wêreld.

- 11.7 Watter morele kwessie het konflik vir Vatmaar se gemeenskap na Tant Wonnie se begrafnis veroorsaak? Hoe het die milieu 'n invloed op Kenneth en Suzan se hantering hiervan gehad? (2)
- 11.8 Watter handeling van Suzan versterk die tema van liefde? (1)
- 11.9 Na watter kliniek word hier verwys? Dra die oprigting van die kliniek by tot Kenneth se berusting? Gee TWEE redes om jou antwoord te motiveer. (3)
- 11.10 Waarom is reël 4–5 (TEKS F) ironies ten opsigte van Kenneth en Kaaitjie? (1)
- 11.11 Daar is 'n verband tussen reël 13–15 (TEKS E) en reël 4–6 (TEKS F).
Hoekom tree Kenneth in beide tekste met respek teenoor meisies op? Hoe eer Kenneth en Suzan God se teenwoordigheid in hul verhouding? (2)
- 11.12 Waarom ervaar Suzan konflik oor die gebou (reël 16–17) wat afgebrand het? (1)
- 11.13 Waarom kan Kenneth vir Suzan met 'n geruste hart na sy ouers neem om te ontmoet? Waarom is dit gepas dat Kenneth Suzan *my als* noem? (2)

[25]

TOTAAL AFDELING B: 25**ONDERWÊRELD – Fanie Viljoen**

Beantwoord ÓF VRAAG 12 (opstelvraag) ÓF VRAAG 13 (kontekstuele vraag).

VRAAG 12: ONDERWÊRELD – OPSTELVRAAG

Die duister onderwêreld speel 'n rol in die lewens van Greg, Eckardt, Greg se pa en Dok Pienaar.

Bespreek hierdie stelling in 'n opstel van 400 – 450 woorde.

[25]

OF**VRAAG 13: ONDERWÊRELD – KONTEKSTUELE VRAAG**

Lees die uittreksels hieronder deeglik deur en beantwoord dan die vrae wat volg:

TEKS G

1	Die email glip cyberspace binne soos 'n koeël uit 'n pistool met 'n silencer. Stil
2	en dodelik. Right on target.
3	Die sportdag is skaars verby toe ek sien hoe 'n motor na die skool aangery
4	kom. Die enigste een wat aankom, terwyl al die ander besig is om weg te ry.
5	Ek kan nie seker wees dit is hulle nie, maar 'n kieweling trek deur my lyf, laat
6	my nekhare regop staan. En ek wonder... is dit 'n verslaggewer van een van
7	my pa se koerante?

8 Daar is 'n groot opgewondenheid in Huis Da Vinci se gange. Lawson Kollege
 9 het Durban Boys High verpletter. In die Hang-Out begin iemand 'n rugby-CD
 10 kliphard speel. Ja-nee, geld kan ook nie goeie smaak koop nie.
 11 Ek mik net deur toe om 'n draai op die ander verdiepings te gaan maak, te
 12 sien of alles orraait is daar, toe TJ en Plank aangestorm kom. Hulle bondel
 13 my terug in my kamer in. "Hei, my ou, jy moes dit gesien het," sê Plank, sy
 14 arm om TJ se nek en sy vuus in die lug. "Ons het mincemeat van hulle
 15 gemaak!"
 16 "Twee ouens is sin bin toe, maar dit het ons nie gekeer nie," val TJ vir Plank
 17 in die rede. "Lawson rules! Ons flippen rule!"
 18 "Geluk, ouens," sê ek flouerig, skielik spyt dat ek nie deel kon wees daarvan
 19 nie. In die Hang-Out bars ouens los met die skoolkreet. Voete stamp teen
 20 die vloer, vuiste hamer teen die deure. Dit sal nie help om hulle te probeer
 stilmaak nie.

13.1 Wat is die doel van die e-pos waarna in reël 1 verwys word. (1)

13.2 Greg het vroeër op hierdie dag met Dok Pienaar koppe gestamp.

Noem TWEE argumente wat tydens die koppestamp gebruik is? Watter gevolg het dit vir Greg as rugbyspeler ingehou en watter karaktereienskap van Greg kom duidelik hieruit na vore? (4)

13.3 Herlees reëls 8 tot 10.

Wat word deur Greg geïmpliseer wanneer hy sê "geld kan nie goeie smaak koop nie" en hoe skakel dit met TJ se verwysing na "pionne"? (2)

13.4 Greg twyfel in homself en in sy leierskap na die gebeure van die sportdag.

Motiveer hierdie stelling met onderskeidelik TWEE redes binne konteks van die roman. Dink jy Greg het binne konteks van die roman rede om in homself te twyfel. (3)

EN

TEKS H

1 "Maklik, was dit nie?" sê Eckardt toe ons alleen in die bib staan.
 2 "Ja, maar wat de hel maak ons hier?"
 3 "Niks, want dis nie waar ons wil wees nie." Ek frons. Eckardt loer by die
 4 deur uit om seker te maak Tom is weg. "Kom!" Ons trek die biblioteekdeur
 5 agter ons toe en stap 'n ent verder af met die gang. Versigtig. Weer die
 6 eggo van voetstappe op die koue vloer.
 7 "Hier," sê Eckardt toe. Ons staan voor 'n toe deur. Daar is 'n handvat, maar
 8 geen slot nie. Teen die muur, langs die deur is 'n klein keypad.
 9 "Die netwerkkamer," sê Eckardt sag.
 10 Opgewondenheid ril deur my lyf. Wil hy hê ons moet dáár inkom?
 11 "Gereed?" vra Eckardt.
 12 Ek haal diep asem. Hierdie plek is way off limits. Is dit dan nie waar die
 13 skool se servers en goed in is nie? Dis in elk geval gesluit. "Jy het die

14	kode nodig om in te gaan,” sê ek vir Eckardt.
15	Eckardt trek net sy mond skeef, smalend. “No problem,” sê hy. Hy lig sy
16	hand, wysvinger uitgestrek. En toe sleutel hy die kode in. Die hash key
17	druk hy laaste. Die deur klik oop.
18	My ken klap amper teen die vloer. “Maar hoe het jy dit geweet?”
19	“Shoulder surfing,” sê Eckardt. “Ek het gekyk toe daardie computer techie
20	laas hier was. Nog ’n manier om passwords te kry. Jy moet net leer om
21	behoorlik te kyk. Dit help as die ou bietjie stadig tik...”
22	Versigtig volg ek Eckardt die netwerkkamer binne.

- 13.5 Wat het die seuns in die skool se netwerkkamer gaan doen en hoe het hulle toegang tot die biblioteek verkry? (2)
- 13.6 Voordat die twee seuns die koshuis verlaat, waarsku Eckardt vir Greg teen die gebruik van dwelms as ’n mens rekenaars wil kraak.
Watter redes gee hy vir sy waarskuwing. (2)
- 13.7 Wat is die stemming wat in hierdie uittreksel voorkom? (1)
- 13.8 Herlees reël 10.
Watter verband is daar tussen Greg se gevoel en dié van sy oorlede broer, John? (1)
- 13.9 Herlees reëls 19 – 21.
Waarom is Eckardt se motivering vir opmerkzaamheid geloofwaardig EN ongelooftwaardig binne konteks van die roman. . (2)
- 13.10 Waarom het Greg aanvanklik ’n toegeneentheid teenoor Eckardt as nuweling by Lawson Kollege ervaar en noem TWEE redes waarom hulle vriendskap eintlik ’n katastrofiese vriendskap is. (3)
- 13.11 Wat is sosiale manipulasie volgens die gebeure in die roman?
Sal jy in TEKS H Greg reeds as ’n slagoffer van sosiale manipulasie beskou?
Motiveer jou antwoord (2)
- 13.12 *The adage is true that the security systems have to win every time, the attacker only has to win once*
Noem TWEE lesse binne konteks van die roman wat bostaande deel uit die Hackers manifesto vir jou as jong volwassene inhou? (2)

TOTAAL AFDELING B:

**[25]
25**

AFDELING C: DRAMA

Beantwoord in hierdie afdeling SLEGS EEN vraag oor die drama wat jy bestudeer het.

KRISMIS VAN MAP JACOBS – Adam Small

Beantwoord ÓF VRAAG 14 (opstelvraag) ÓF VRAAG 15 (kontekstuele vraag).

VRAAG 14: KRISMIS VAN MAP JACOBS – OPSTELVRAAG

Die handeling van Cavernelis en Map ondersteun die tema van 'n uitsiglose bestaan waaruit niemand kan ontsnap nie.

Bespreek hierdie stelling in 'n opstel van 400–450 woorde.

[25]

VRAAG 15: KRISMIS VAN MAP JACOBS – KONTEKSTUELE VRAAG

Lees die uittreksels hieronder aandagtig deur en beantwoord die vrae wat volg.

TEKS G

1	TWEE:	O! (<i>Dan aan EEN</i>) 'Is die Star of the Redemption! Hulle practise al vir Krismis! Dan loep hulle mos!
2		
3	EEN:	Star of the wat?!
4	DRIE:	Redemption, man!
5	'N ANDER:	Star of the Redemption ...
6	EEN:	O! Maar hulle practise darem vroeg al vi'jaar!
7	DRIE:	Well, Oompie Paulsen wil hê al die koppe moet hulle kant toe kom vi'jaar ...
8		
9	STEM:	Seker so ...
10		<i>Die orkes speel. Die mense praat.</i>
11		<i>Die lig verander. Blanchie verskyn, mooi aangetrek, op pad uit.</i>
12		<i>Ons sien vir Maud by 'n venster bo, vanwaar sy na onder loer.</i>
13	TOMMY:	Hello, Blanchie.
14	BLANCHIE:	(<i>traag om hom te groet</i>) O, hello, Tommy ...
15	TOMMY:	Ek sê, Blanchie, jy moet maar yt-watch, jong.
16		<i>Sy antwoord hom nie, stap verby.</i>
17		<i>Die orkes stem instrumente op die agtergrond. Die kerrimspelers giggel en raak moveerderig met Blanchie wat straat af beweeg.</i>
18		
19	TOMMY:	Sorry, Blanchie, ek't dit nie so ge-bedoel nie, man ...
20	CYRIL:	Stýle, nè, sy't darem stýle, sê'k nie!
21	RICHE:	Lekke'!
22		<i>Blanchie verdwyn.</i>
23	CYRIL:	Have a nice time! ...
24		<i>Hulle speel.</i>
25	CYRIL:	Seker weer op pad wêk toe! ...
26		<i>Speel.</i>
27	CYRIL:	Wêk toe! Sê'k nie! Lonely hearts! Massage parlour! Fancy names!
28	RICHE:	Okay, man ...
29	TOMMY:	Hoe mien julle?
30	CYRIL:	Jy wiet mos, man, hoe act jy so of jy ignorant is?
31	TOMMY:	Nei, hoe mien jy?
32	CYRIL:	Okay, hoe kom jy dan nou so vir haar op? Hê?
33		<i>Stilte.</i>
34	CYRIL:	Omdat Map Jacobs nou ytkom en ammal moet nou beginne cover-up!?
35		
36	TOMMY:	Moet nou nie mean wies nie, man ... 'is nie onse biasagheit nie ...

- 15.1 Waarna verwys “Star of Redemption” en waarom is die naam nie gepas nie? (2)
- 15.2 Map sê in die drama vir sy ma dat Oompie Paulsen-hulle “regte” mense is.
Dink jy Oompie Paulsen het reg opgetree teenoor Map toe hy uit die tronk gekom het? Motiveer jou antwoord. Noem DRIE ander karaktereienskappe wat jy van Oompie Paulsen uit die drama kan aflei. (4)
- 15.3 Watter tema van die drama sluit by Maud se handeling in reël 12 aan? Waarom pas Maud se handeling by hierdie tema? Haal ’n woord uit reël 27–36 aan wat by dié tema aansluit. (3)
- 15.4 Herlees reël 17–18.
- 13.4.1 Hoekom tree die kerrimspelers “moveerderig” teenoor Blanchie op? (2)
- 13.4.2 Dink jy dat die optrede van die kerrimspelers regverdig is? Motiveer jou antwoord. (1)
- 15.5 Herlees reël 27–31.
Cyril maak hier ’n uitlating oor Tommy se optrede in die drama. Stem jy saam met die uitlating? Motiveer jou antwoord deur na die drama te verwys. (1)

EN

TEKS H

1	APOSTEL GEORGE:	Ons het net ’n halfuur, missies Jacobs ... Hulle gee ons
2		net ’n halfuur ...
3	MAP:	Apostel ...
4		<i>Stilte.</i>
5	MAP:	Ma ... ’n Halfuur ... Apostel George?
6	APOSTEL GEORGE:	Maar hulle moet ook verstaan, die Kerk moet met die
7		nuwe bekeerling práát! Prýs die Here!
8	MAP:	Ja ...
9	APOSTEL GEORGE:	Praise the Lord! Map Jacobs, praise the Lord!
10	MAP:	<i>(kniel)</i> Praise the Lord!
11		<i>Antie Grootmeisie kniel in gelid met Map en Apostel</i>
12		<i>George</i>
13	APOSTEL GEORGE:	<i>Net Map en die Apostel praat.</i>
14		<i>(biddend, langs Map)</i> Hy wat die Here is, breek die
15	MAP:	gevangenis vir jou oop!
16		<i>(bid ook)</i> Ek het vir Blanchie gesê, Hy breek die
17	APOSTEL GEORGE:	gevangenis vir my oop!
18	MAP:	Laat vir Blanchie staan, my broer! Praise Him!
19	APOSTEL GEORGE:	Ja, Hy sil die gevangenis vir my oopsluit ...
20	MAP:	Jy het Hom ge-ervaar!
21	APOSTEL GEORGE:	Hy wat die Here is!
22	MAP:	Jy's nog nuut in die geloof, my nuwe broer!
23		Ek verstaan! Maar die Here Jesus sal my help! Ek het vir
24	APOSTEL GEORGE:	’Is goed dat jy dit verstaan, broer. Bepaal jou by die Here!

25		Jou wit klere is nuut, maar die Here sal jou waarlik help!
26		Jy het die wit klere aan ... Glo jy dit?
27	MAP:	Ja.
28	APOSTEL GEORGE:	Jy moet gewoon raak aan hierdie nuwe klere, broer!
29		Want kyk dit is wit, en jy het dit aan!
30	MAP:	Ek het die wit klere aan, ek weet!
31		Ma gesê, en vir Blanchie ...

- 15.6 Hoe word Antie Grootmeisie en Ivan Philander by Map se tronkstraf betrek? (2)
- 15.7 Het Map soos 'n bekeerling opgetree toe hy uit die tronk vrygelaat is? Gee redes uit die drama vir jou antwoord. (3)
- 15.8 Hoekom dink jy sê Apostel George in reël 18 Map moet vir Blanchie "laat staan"?(1)
- 15.9 Herlees reël 19.
Hoe word die gevangenis later letterlik vir Map "oopgesluit"? Was Map toe werklik vry? Motiveer jou antwoord. (2)
- 15.10 Apostel George vergelyk Map later in die gesprek met 'n Bybelse figuur.
Met watter Bybelse figuur vergelyk Apostel George Map en waarom vergelyk Apostel George hom met dié figuur? Dink jy hierdie vergelyking is gepas? Motiveer jou antwoord. (3)
- 15.11 Haal 'n woord uit reël 1–7 in TEKS G aan wat by reël 31 in TEKS H aansluit. (1)
[25]

MIS – Reza de Wet

Beantwoord ÓF VRAAG 16 (opstelvraag) ÓF VRAAG 17 (kontekstuele vraag).

VRAAG 16: MIS – OPSTELVRAAG

Die handeling van Miem, Meisie en Gertie ondersteun die tema van 'n uitsiglose bestaan en vasgevangenskap.

Bespreek hierdie stelling in 'n literêre opstel van 400–450 woorde. **[25]**

VRAAG 17: MIS – KONTEKSTUELE VRAAG

Lees die uittreksels hieronder aandagtig deur en beantwoord dan die vrae wat volg.

TEKS I

1	MIEM:	Wat was dit!
2	MEISIE:	Wat, Ma?
3	MIEM:	Sjuut! Ek het gedink ek hoor iets. (<i>Sit vooroor en luister aandagtig.</i>
4		<i>Sug en sit agteroor</i>) Dis seker maar net die wind. (<i>Lieftalig en</i>
5		<i>gerusstellend aan MEISIE</i>) Takke wat krap op die dak. Dis maar al.
6		<i>MEISIE hou op werk en luister.</i>

7	MIEM:	En jy moet vinniger werk. Jy sal nooit klaarkry nie.
8	MEISIE:	Ja, Ma.
9	MIEM:	<i>Hulle werk vir 'n oomblik in stilte. MIEM tel haar voet op en laat dit op die stoel rus.</i>
10		Ja-nee. Vannag moet 'n mens jou ore oophou. En jou oë. Die gevaar
11		is oral. <i>(Skud haar kop en sug diep. Werk dan verder. Na 'n stilte)</i>
12		Daar is mense wat sê dat dit iets ... bonatuurliks is.
13	MEISIE:	<i>(bang)</i> Hoe meen Ma nou?
14	MIEM:	<i>(onheilspellend)</i> Iets ... onheiligs. Iets wat rond dwaal ... op soek na
15		bevrediging ... van onaardse drange.
16	MEISIE:	O, dis verskriklik.
17	MIEM:	<i>(gerusstellend)</i> Maar toe maar, my kind. Die dominee en al die
18		ouderlinge bid die hele nag. Ag nee, nou het dit weer uitgegely. Sit tog
19		vir my die garing deur, my kind. <i>(Hou die naald na MEISIE uit)</i> Al is
20		die gat groot, sien ek maar sleg.
21		<i>MEISIE staan op en beweeg na die lamp op die wastafel om beter</i>
22		<i>te sien.</i>
23	MIEM:	<i>(sien skielik dat MEISIE by die venster uitloer)</i> En vir wat loer jy deur
24		die gordyne!
25	MEISIE:	<i>(vinnig)</i> Ek kyk net na die liggies.
26	MIEM:	<i>(staan op. Kwaai)</i> Liggies! Jy weet ek het jou verbied!
27	MEISIE	Ja, Ma. <i>(Steek die garing deur die naald, gee dit vir MIEM en gaan</i>
28		<i>sit vinnig)</i>

- 17.1 Hoe word die leser se aandag onmiddellik in hierdie uittreksel verkry? (1)
- 17.2 Benoem die binneruimte in hierdie gedeelte. (1)
- 17.3 Watter stemming heers in TEKS I en hoekom heers hierdie stemming? (2)
- 17.4 Miem se baasspelerige houding jeens Meisie blyk uit reël 7. Gee TWEE ander voorbeelde uit die drama om aan te toon dat Miem dikwels so optree. Is Miem se optrede geregverdig? Motiveer jou antwoord deur na gebeure in die drama te verwys. (3)
- 17.5 Hoe sluit Miem se woorde in reël 10–12 by die tema van beswering aan? Gee 'n rede vir hierdie beswering. (2)
- 17.6 Hoekom is naald en garing (reël 18–19) 'n lewensaar in hierdie drama? (1)
- 17.7 Te oordeel aan reël 27 is Meisie gehoorsaam en gediensdig. Hoe misbruik Miem haar gesondheid om Meisie gehoorsaam en gediensdig te hou? Wat het aanleiding daartoe gegee dat Meisie later in opstand kom? Wat is die uiteindelijke gevolg van Meisie se verandering? (3)

EN

TEKS J

1	MIEM:	<i>(na 'n kort stilte)</i> Oor wat netnou gebeur het, Konstabel ... Ek wil
2		net weer sê ek is jammer. Dit was werklik net 'n misverstand.
3		As daar enigiets is wat ek kan doen om te vergoed ...
4	KONSTABEL:	Wel ... daar is 'n klein gunsie wat u my kan bewys.
5	MIEM:	Seker, Konstabel. Alte graag, Konstabel. Wat is hierdie gunsie?

6	KONSTABEL:	Soos ek gesê het, het ek duidelike beelde van ouer dames ...
7		maar ek weet glad nie hoe jong meisies lyk nie. Ek sou baie
8		graag die jong dame wou sien.
9	GERTIE:	Hoe bedoel u 'sien'?
10	KONSTABEL:	<i>(glimlag en beweeg sy vingers soos voelers)</i> Met my vingers,
11		Juffrou. Met my vingers.
12	GERTIE:	O!
13	KONSTABEL:	Dan sal ek 'n vae beeld kan vorm.
14	MIEM:	Maar natuurlik, Konstabel. Met graagte. Meisie, sê vir die
15		konstabel dit sal 'n plesier wees.
16		<i>MEISIE sê niks.</i>
17	KONSTABEL:	Natuurlik, as die jong dame nie wil nie ...
18	MIEM:	Ag, nee wat, sy is maar net skaam. Is dit nie so nie, Meisie?
19		<i>(Dreigend)</i> Is dit nie so nie?
20	MEISIE:	<i>(sag)</i> Ja, Ma.
21	KONSTABEL:	Goed so, Juffrou, as u miskien hier voor my kom staan ...
22		<i>MEISIE loop stadig na die KONSTABEL en staan voor hom.</i>
23	KONSTABEL:	<i>(steek sy hand uit en raak aan haar)</i> Goed so. Kniel nou. Hier.
24		Reg voor my.
25		<i>MIEM en GERTIE hou die KONSTABEL en MEISIE roerloos</i>
26		<i>dop. MEISIE kniel stadig. Die KONSTABEL steek sy hand uit en</i>
27		<i>streel oor haar hare. MEISIE maak haar oë toe en gooi haar kop</i>
28		<i>effens agteroor.</i>
29	KONSTABEL:	<i>(prewel)</i> Mooi ... mooi ...
30		<i>Die KONSTABEL raak saggies aan MEISIE se gesig.</i>

- 17.8 Wat is die misverstand waarna Miem in reël 2 verwys? (1)
- 17.9 Wat impliseer Gertie se uitroep in reël 12? Noem TWEE moontlikhede. (2)
- 17.10 Die Konstabel is in hierdie uittreksel 'n manipuleerder.
Toon aan dat hy later in die drama vir Gertie ook manipuleer. Noem TWEE redes hoekom sy optrede teenoor Gertie onregverdig is. (3)
- 17.11 Watter ooreenkoms toon Miem en Meisie se optrede onderskeidelik in hierdie uittreksel met hul optrede in TEKS I? (2)
- 17.12 Gee TWEE redes hoekom TEKS J by die dramatitel aansluit. Wat sê die konstabel se optrede oor sy persoonlikheid in die konteks van universele waardes? Motiveer jou antwoord. (4)

[25]

TOTAAL AFDELING C: 25
GROOTTOTAAL: 80